

نگرش مفهومی بر ارزیابی عملکرد مبتنی بر ارزش

دکتر یونس بادآور نهندي^۱، صفر پور مهري^۲

^۱دانشیار و عضو هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد تبریز

^۲دانشجوی دکتری حسابداری دانشگاه آزاد اسلامی واحد تبریز

چکیده

مدیریت کارآمد و اثر بخش بنگاه های اقتصادی، فرایندی مستمر و پویا است. اجرای موثر فرآیند مزبور، مستلزم بهره گیری و کار بست ساز و کارها و اجرای درست و به موقع وظایف مدیریتی است. سنجش عملکرد، از جمله مولفه های اجتناب ناپذیر این فرایند است که مدیران با اجرای آن دستیابی به اهداف با کارایی قابل قبول را محقق می سازند. سنجش عملکرد در ادبیات مدیریت و حسابداری به شکل گسترده ای مورد بررسی قرار گرفته است از جمله می توان به شاخص های سنجش عملکرد در این موضوع اشاره نمود در این مقاله ضمن تبیین اهمیت سنجش عملکرد به بررسی معیارهای مبتنی بر ارزش و بخصوص ارزش افزوده اقتصادی و کاربردهای داخلی و خارجی آن در سازمان ها خواهیم پرداخت.

مقدمه

یکی از مهمترین اهداف بنگاه های اقتصادی، کسب انتفاع و افزایش ثروت صاحبان سهام (مالکان) در دراز مدت است. سهامداران، اعتبار دهندگان و دیگر گروه های مرتبط با بنگاه های اقتصادی به منظور اخذ تصمیمات منطقی نیازمند اطلاعات قابل اتکا و مربوط در خصوص عملکرد آنها و مدیرانشان می باشند. با توجه به اینکه سهامداران و اعتبار دهندگان منابع مالی محدود خود را به بنگاه های اقتصادی تخصیص می دهند ارزیابی عملکرد بنگاه ها به منظور اطمینان از تخصیص بهینه منابع محدود امری مهم و حیاتی به شمار می آید.

معیار های سنجش عملکرد از سیستم های کنترلی مدیریت تلقی می شود زیرا برنامه ریزی اقتصادی و تصمیمات کنترلی موثر نیازمند ارزیابی چگونگی عملکرد واحد هاست. ارزیابی به موقع عملکرد واحدهای اقتصادی، می تواند منجر به تخصیص بهینه منابع محدود شود.

اتخاذ تصمیمات منطقی رابطه مستقیم با ارزیابی عملکرد بنگاه اقتصادی دارد و ارزیابی عملکرد بنگاه های اقتصادی، نیازمند شناخت معیار ها و شاخص هاست که در دو مجموعه شاخص های مالی و غیر مالی طبقه بندی می شود. معیارهای مالی سنجش عملکرد به دلیل برخورداری از ویژگی های نظیر کمی بودن، عملی بودن، عینی بودن و ملموس بودن آن نسبت به معیار های غیر مالی ارجحیت دارد.

برخی از معیار های مالی برای ارزیابی عملکرد بنگاه ها که از اهمیت بیشتری برخوردار هستند، عبارتند از: نرخ بازده سرمایه گذاری (roi)، سود باقیمانده (ri)، نرخ بازده فروش (ros) و ارزش افزوده های اقتصادی (eva) و ارزش افزوده بازار (mva) و شاخص جامع سنجش عملکرد (bsc) (دو معیار اخیر از مهمترین شاخص های سنجش عملکرد تلقی شده)

شاخص های سنجش عملکرد مبتنی بر ارزش در فرآیند ارزیابی به منظور آگاهی از میزان ارزش آفرینی بنگاه های اقتصادی، در مقایسه با شاخص های سنتی مبتنی بر داده های تاریخی از کاربست گسترده تری برخوردار شده است که در قضاوت آگاهانه و پایدار سودمندتر است، زیرا مفاهیم ارزش و ارزش آفرینی را مبنا و هدف قرار می دهد.

تبیین سنجش عملکرد و ارتباط آن با فرایند مدیریت

کسب و کار در هزاره سوم، از نظم قانونمند و فرآیند پایدار برخوردار شده است که مفهوم مدیریت را معنی می بخشد.

چالشی بودن از ویژگیهای اصلی و انکار ناپذیر کسب و کار و فعالیت اقتصادی این دوران است. در این شرایط، جایگاه و نقش مدیریت نه تنها ضروری بلکه موثر و اجتناب ناپذیر است.